Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхетаІ

СВЕТ

СССР ЗНАКЛОЧЕ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШОАТТА, 13 ИЮЛЬ, 1985 ШУ. ● № 84 (7119). ● Мах 3 кеп.

ШУ ТОЛАМЕ ЧАКХДАККХАРА МА МОГГА ДУКХАГІА НИЗАШ ТІАДАХИЙТА

Минске М. С. Горбачева хинна вІашагІкхетарашца а къамаьлаш а

МИНСК, 11 июль. (ТАСС). Мехка экономически потенциале белгалла моттиг дІаловац Белоруссе, Республика юрта бохамо, Іилма, цаІ йолча халхьаболахама комплексана юкъехьу ногаІо даъкъ.

КПСС XXVII съезда кийчо еча хана хьоастаде деза боахама-политически деншан дувцара хетадьадар КПСС ЦК Генеральн секретарна М. С. Горбачева Верховн Совета Президиумаре Компарте ЦК тахан хинна вІашагІкхетар. Цунна юкъе даъъа льаьцар Белоруссе КП ЦК бюро членаша, республика Министрий Совета председателаша заместителаша, Белоруссе КП ЦК отделий заведуюшеша.

ВІашагІкхетаре вар КПСС ЦК секретарь Л. Н. Зайков.

Республика дегІаьхьувлара социально-экономически ваІ ваІ хьоастаде деза боахама-политически деншан дувцара хетадьадар КПСС ЦК Генеральн секретарна М. С. Горбачева Верховн Совета Президиумаре Компарте ЦК тахан хинна вІашагІкхетар. Цунна юкъе даъъа льаьцар Белоруссе КП ЦК бюро членаша, республика Министрий Совета председателаша заместителаша, Белоруссе КП ЦК отделий заведуюшеша.

ВІашагІкхетаре хинначарна хьалхашка хьамаьлаш дир М. С. Горбачева,

ХІаъъ вай чакхйоахача мероприятий а организационни, политически, экономически, кадровы даькъерча хувцамий а керттера маІан сенах латтаьвча, из латт мохх экономически-социальнийн дегІаьхьувлара эгІара лоарХІамегІийда проблемаш юкъастаелча сихдарах, боахама а культура а ерригача участкаша партийн кулгаллара боарам лаккъбарах. Парте чанхбоахаш никъ мога а бу, чоагІа хьал а лоац советски наха. Цунна дола кеда тешаьлаш ходелар сона белоруссий даьлта.

Ца белгалдаьккхар, пятилетна заданей дуккхача хьоахкамех республика толаме лоарХІаеш хилар. ДІадахча диъ шера продукци арахецаца боарам, пятилетна ца шерашка 19 процент лаккхе бе ъаьча, 22 процент лаккхьаьо. Нагахьа санна иттаІгІа пятилетие юкъера даьрХІача хІара шера республике кІамаН доход 5,1 процент духкагІа хулаш хиннаяле, 1981—1984 шерашка — 6,1 процент.

Дерригача гІулакха тахан эгІара керттера ца, белгалдаькхар М. С. Горбачева, ер пятилетна толаме чанхъяккхара де йиш мел яр дар. 1985 шера лаьа кІоачашкаш ца ъаьлаш, ер даьлаш де доагІаш дар ца а деш, иштта уж лоаттанер, чакхълхар, йоХхар тоадара де дезар а ца деш. Из хиннарна бинаш йолаш дан. ДІнкІаІа дуккхарна йккхара моттигашца мел йолча резервазех бизаьгІа пайда эца декъарийла а моттигера органаш.

Цунна дола ца тешаьлаш тІаьбахйтар дисциплинен порядокн чоагІъарна даьлъера республикинашкарна моттигашца болхлоца баха хах кхачан продукташца ІалашцаІа йоаьхо елга центральн органашца тІаьдилла ГІерташ, ца дуккхаІа хьаьрца гІоарийн даьлъера де доагІаш дар ца а деш, иштта уж лоаттанер, чакхълхар, йоХхар тоадара де дезар а ца деш. Из хиннарна бинаш йолаш дан. ДІнкІаІа дуккхарна йккхара моттигашца мел йолча резервазех бизаьгІа пайда эца декъарийла а моттигера органаш.

Цунна дола ца тешаьлаш тІаьбахйтар дисциплинен порядокн чоагІъарна даьлъера республикинашкарна моттигашца болхлоца баха хах кхачан продукташца Іалашцаера йоаьхо елга центральн органашца тІаьдилла ГІерташ, ца дуккхаІа хьаьрца гІоарийн даьлъера де доагІаш дар ца а деш, иштта уж лоаттанер, чакхълхар, йоХхар тоадара де дезар а ца деш. Из хиннарна бинаш йолаш дан. ДІнкІаІа дуккхарна йккхара моттигашца мел йолча резервазех бизаьгІа пайда эца декъарийла а моттигера органаш.

Кхаьмаьл деш М. С. Горбачева гулбенниарий теркам тІаберийнер Кхачан программа кхоачашъяра болх чоагІъаньа даьлъе, партийни, советски, боахамий, профсоюзнин комсомольскин организацей балка тІа массе а йолча сферашка доаш гІулакхи цаІ хулга Іалашдара. ХІаъъ вай дІаХьалхашкахьа ахар сихдара дола доаш иштта ира оттадьача хана, вай тІаийца решенеш практически кхоачашъленга ерригача кадрай теркама юкъ-моттиг а хинна дІаоттадезаш да.

Цох лаьца ца дийцача даьлац, хІаъъа аьлча, цхьабола кулгаллий шоай кхаьъсдаьгІаьнца гІулакхаш хувцара тІера боацандаь, балха формальни методашка баьнна боландаь, керлоча деъъаьрашца дІадекхар кхетадеш боацандаь, хьаьта гуччъаьа аьлча бехкъазаш йолаш бац. Решеней кхел дуккхача даьлъе тийца я уж кхоачашца даьлъ наьъъашца хьаьлъарча юхьиг денз кІоарген хьаьдаан къоастадь хилдарх.

Ший кхаьмаьл йистедоалаш М. С. Горбачева аьлар:

Республика коммунисташ, болхлой класс, колхозни ахархой, интеллигенци дочкхал де боькъо йолаш я боахамн культурен хьаьлъеча награгІийннача дуккхача хІамаех. Белоруссе хьаьлъаргахой кхоллама гІулакхашца кулгаллеш я тохкамех чакхъяьнна вай парте денале отрядаца, парте Центральн Комитета тешшаме гІонча йола республика партийн организа-цца, Советски Белоруссе хьаьхлараен дегІаьхарен ергІачча этапашца цун партийн организацен хьаьнай дешца а гІулакхашца а кхъьъастаца кІоаьсаьн къокъаьчуьн шоай хьаьнар цар алсамдоаккхарчхиларх.

* * *

Цу дийнахь а КПСС ЦК Генеральн секретара В. И. Ленина памятника хьалхашка зиъаш даьхар.

Вай Дахье фашистски ГІаьрахоех мукъайоккхаш цоаькарга кхаьхьачаьлъ гІуллаш гойтача Советски Эсхара ТІемахоштен партизанашца Коталон майдан тІа обелиск оттаьлй. Цар сийна уьхаьъ хІаъъастай Дийм йоагІрийола цІи. М. С. Горбачева цу обелиска хьалхашка венок Іойийлаш, цун лентга тІа ъаьдьадер: «Советски Союза Коммунистически парте Центральн Комитетагара».

Из ваха хилар «Хатар» яхача мемориальн комплексе.

Минске волча хана Михаил Сергеевича кхаьмаьлаш цунна дола даьхача нахаца.

* * *

11 июле М. С. Горбачев Минскера Москве дІаьхьаьр. Аэропорте из накъаьвоаккхаш цунна хьаьстай ЙийнкІ Іаьрийн, БССР Лаккехьарча Совета Президиума председатель И. Е. Полянов, В. И. Бровиков, республика а города а кхьаьгІаьнна партийнин советски кулгаллоЙ.

* * *

Москве аэродроме М. С. Горбачевна наьъаьбахьаьгар КПСС ЦК Политбюро членаш Г. А. Алиев, В. И. Воротников, В. В. Гришин, А. А. Громыко, Е. К. Лигачев, Н. И. Рыжков, М. С. Соломенцев, Н. А. Тихонов, В. М. Чебриков, Э. А. Шеварднадзе, кхьбола новкъостий.

Чакхъяьннай йиллагІа декада

БІубенна болаш...

«КПСС XXVII съезда — хьнареча кхьхьегаш 27 декадаІ» яхача девнаеГІа шерра социалистически яхь йоаржаьлй «Аргунводпроект» объединене болхлоша. Цар дош деннад шера план 20 декабре кхоачашъе, хьалха тІаийнача декяарех 28 декабре мара кхоачашъе ца еэаш хиннача. Паччахьаьдкхен планал совГІа 3500 кубически метр аьшкбетона наделеш, 85 эзар сома маьха нормативно цІена продукци арахецаш, кхьхьегаш овсарле ши процент цланал тІех лаккъе, кхоьлча бийдала. материалий, электроэнерге эстагІа кхаь дийнахьа болх бе, арахецача продукцера ДІабода мах планал совГІа 0,6 процент лоьбе лаьрХІаг.

Уж деккхараш дизза кхоачашдара шоай таронехи кхоачашехи бизза пайда а нийеш, объединене цехаша, сменаш, бригадаша тІагІертта кхьовсан ноатте ду пай мехкарча коммунистий форума ший болх дІаболадеча дийнахьа сийлен вахте оттарра. Цу даькъе яьржача лъье даьхача толамий хІара денадагІа нтогаш ю. Цига хьалхара моттиг хьаьстача колектинашца преми а хьожаеш Сийлен улга тІа йоах уж. ХІаьъта этапех когьхьинарашца: стахановски болама 50 шу, Сийлахь - боккъа Октябра 68 шу дузача деношка, пятилетка чахйоалаца хана, парте арГІанарча XXVII съездо болх дІаболадеча денга цул совГІа царна лурьн сийлен грамоташ, дипломаш, маьхера совГІаташ.

Чакхъьаьннай йиъ декада. Ахьо яьлчаьа колектинашца юкъе деррига технико - экономически хьонгахаш, кхьаьгІаеннан производственни дисциплина эггара дикагІа хилларца хьалхара моттигаш хьожийй Жабаев Эрболта керте латтаеш формовщикий бригадан Букусов Вахида кулгалдеча арматурщикий бригадан колектинашца. Шоаш хьаеча продукцена юкъе цІкъяьхча тайна брак а ца нийеш йолаш. Из шера заданн 121 — 122 процент кхоачашъяьй цар. ПІеселГІа декаде а бІубенна кхьхьегаш я уж колектинаш.

Иштта кхьхьегам а социалистически яхь а вІашІехьхьяьккхача объединене коллективо тІехьхоачашдеу ше парте арГІанарча XXVII съезда сийна тІаийца социалистически деъхараш. ДІадахача ах шера планагІа лаьрХІаъ- ча совГІа арахецаш 90 эзар сома маьха товарни продукци, 73 эзар сом мах бола нормативно - цІена дукци. Кхьхьегама овсарле лаккъара шера тІаийца деккхараш кхоо- даьъ. Арахецача продукцера ДІабода мах планагІа лаьрХІаъ- ча 0,6 процент лоьбаьъ.

ХЬУВКЪАМ-85

ГІУЛАКХАШ ЦХЬАТАРРА ДАЦ

Суйженсин района Кирова, XIX партсъезда, ЦІеча Эскара цІерагІча колхозий ка бола лаг дийнаьна 90 процент кхаш Алханчуртски атагІе дІа. КІн-марса балхаш мишта лел цига?

XIX партсъезда цІерагІча колхозе 5510 гектара тІа да ка бола лаг. Из чуэцаш 54 комбайн я кхаь бригаде.

— Республика дуккагІдолча боахамаца еррига комбайнаш, кхы тайна техника цхьан комплексе вІашагІа а техе ма ду кІн-марса балхаш, хІаьта оаш — хІара бригаде кхьаьстта. Фу бахьан долаш? — хаьттача:

— Коллективни подрядагІа болх бий я тха кхоькхе бригада, — аьлар колхозе парткома секретара Дыбцев Сергей Ивановича. — Цудуьхьа хІара бригада лаг шоай техниканца а шоаш болх беш а чуэца безаш хилар.

10 июль хьатІанхоачаш 2240 гектара тІара лаг чуденад колхозхойн, 1242 гектара тІара хьаьхарн ардеРи цхьана долаш 998 гектара тІара уж балхаш кхьаьстта-кхьаьста деш.

Тхо да Мельников Алексей Ивановича кулгалдеча цу колхоза кхоалагІча бригаде 180 гектар гаррга муьк ДІаийнача кхай тІа. Хьаьхарн ардеРи цхьана долаш из чуэцаш 13 комбайн йоалл уххаза. 8 — 10 минут ыьча фарма лотаю царех хІаранне. Комбайна бункер лаатах йиэалга кхай йисте латтача машиний шоферашца хоам белга да из.

Ипатовски хьисапе ялат чуэцара шоай комплекс ВІашагІьеллай цу бригаде. Еха комбайн, кхы тайна агрегат тоаг масс хана найча я мастера-наладчика Полянский Валере кулгалдеу эвено, ялат чуийца даьлца кха чах цу сахьаьт ІоцІелду доаьхар Іаъщдара йолча Лазарев Василий керте латтача звенос, хІаьта чах муьъадаьккхар оахаш Черкасов Александра кулгаллер я.

Ялатах етта кхай тІара йода пхьа машин йитац ца да язъеш бригада халкъа тІаьхьожама группа юкъейоалаІча юрта Совета депутата Громова Зоях. Школа хьехархо йолаш болх беш я из.

— Кхоана цун метта Шевцова Людмила хурТья из болх бен, — йоах Мельников Алексея. — Из а хьехархо я. Тхо разьа долаш болх бу цар.

Кулга цІена боацача наха наьъъашш кьайлад колхоза хьатта аьведующе Чумпалов Михаила, цун ГІончас учетчикс Анташинева Хьанифас. ХІара бригадера хьатІаккхььа ялат оаэш цу колектийн ший пІо-шоай наьх ба. Уж бергашца а халкъа тІаьхьожама группана юкъебоаГІаш ба.

Сиха болх бу цу бригада ялат чуэцаш боахнача ялат. Итт сантиметрал лаккхаГІа ялат мукъ хьенхача юхеюса юкъаш.

КхоалагІа ди да бригаде кІн-марса балхаш ду. Цу юкъъ дукха хІама ца эшаш 500 гектара тІара хьувкъам чубенда.

— Хаоттамо новкъарле ца йой хийца пхе балха дийнахьа муьк чуэцаргІа оахл, — йоах А. Мельникова. — ХІьта из эзар гектара тІа да. Диъ ди мара доа да цеел чуда лаьрХІаг 650 гектара тІа доаІа кІа а. КІн-марс итт дийнахьа чахбаннца дош деннадар тха коллективо юхьаьца. Дика хьийъьад уьхаьа ялат. ХІара гектара тІара 30 центнер боал муьк, план 24 центнер йолча.

— Цу кхай тІара муьк хьекха касарех Іобилдиаре хІаьта укхазара бар хьаьхарн ардеРи цхьана деш чуэцаргІа шуьн? — хаьттача:

— Оасарах цІена долча кхашнара мара чуэцаца оаха хьаькхарн ардеРи цхьана долаш. Таннка ялат довд, — аьлар Мельникова. — ХІаьта кІезиг-дунха оасар долча кхашна, уж балхаш кхьаьстта-кхьаьста ду оаха. Цхьаьца-хьа оасар долаш дар муьх хьекха касарех Іобилла шоана гуш дола кха.

Геттара дика а сиха а ду шоаш хьаьдер доаьъар Іалашдеш, хІаьта ялат чуийнаеча тІехьаГІа даьлта оахаш йолча звеноца а. Хьалхарчо чах муьъадаьккхаш 240 гектар ялатта ахьад хІаналле шоллагІчо. Черкасов Александра ший новкъосташца бийсана марса болх бац. Из болх ийца кІн- трактор я цун звенона юкъе.

— Дийнахьа муьъъ хилаш уж, — йоах Мельникова. — Цудуьхьа лаьрта бийсана 12 сахаьт даллаца оах.

Иштта дика ду кІн-марса балхаш колхоза кхьча бригадашца а.

Кхы тайна сурт дар тхона ЦІеча Эскара цІерагІча колхозе дайнар. Кхаш ледаделча шин бригадах цаІ яьй уьхаьа. Стена конторе ДІаъъдаьъча кІн-марса балхех дузъаьъ хьалтеха йоалла гойтара агитаци БІаргаяйра тхона. Цунна хьекача хайра колхозе ялатоашца санна ялат чуэцара комплекс вІашагІьеллалга, кулгалдеЙ гаранте председателна Л. П. Ясинецкайна тІа а ЙИЛЛА. Комплекс ялат ялат хьакхара, ардара, чах кхаш муьъадахара, лаьрта ахара, ялат ДІаъъхьара, дола балхаш де дезаРийла ЙЬЬа 9 звенох.

Уж ергІача звеноШ ялат чуэцаца бІарга ма гуррІай, аьлна хеташ кхай тІа ДІакхьаъчча тхона духьаьъьатта сурт кхоачаш тайнара дар. Хьаьхарн ардеРи цхьана долаш муьх чуэцаш, кхаш чах муьъадоахаш, ялат кхай тІара хьаьтта ДІаъхуьъаш йолча техниканца доаІа ду звеноШ мара ящар кІн-марс чахбоаккхача даьъа доацаш. КулгалдеЙ цхьаккха car ваЦар.

Хьаьхарн ардеРи цхьана долаш муьх чуэцаца звеноца цхьайтта комбайн яр. Царех ший ешъ тоаеш кхоъ бункераш ялатах йиэаш иха юкъъе латтар. Ялат ДІаъхуьъача машинех цхьаккха а ящар хьгуш. Тхо цига дахьачуьл ІІеХьаГІа итт минут ыьча цаІ ера. Шин комбайнагара ялат хьа а йИца, из ДІаъхачуьл ІІеХьаГІа аъ сахьаьт даьъа ялатах йоаССа-ярА арГІа хьатІаккхачанзаР комбайнера Чеботарев Петра. Цу юкъъ болх ца бен болх.

— ДІхьайтта комбайнагара ялат ДІаккхуьъаш ший машин мара ящар селхан. ХІарадер оГІара дукхагІа йиъ тонн мара ДІаЙхьа ший болаш а ящар. ДІудуьхьа цІъа дІахьоьш ший комбайнагара ящар хьаьнцадер цар. ХІаьта кхай тІара йда а яьа кхалехьа, хІаранне кІезиГІагІа йле, пхийта минут йоайора. Цу юкъъ пхи-яьлх комбайнийн бункерашца юзар ялатах. Из бахьан до лаьн ах ди ха йоайр селхан комбайнерех хІаранне, — йоах, комбайнера Моисеев Александра. — Из цецаре селхан, кІезиГІагІа даде кхуьъ а 80 гектар ялат чуэцаргІар оаха. Шин машинах совГІа кхы а ши трактор еннаяле а, дикагІа даца гІулаьнх тахан а. Юкъъера лаьрХІача 25 — 30 минут йоаькх комбайнераша ялат ДІаДахьа машин е трактор ярга хьежаш.

— Кулгалдоех саг хиннаВаш шо долча тахан? — хаьттача:

— Бригадир-м худ укхаза хІара дийнахьа, — жоп делар Моисеева. — ЦхьаБахьа-да, колхоза партийн организацце секретарь селхан гучаъвьча денз кхы хиннаВаш, колхоза председатель ши ди хьалха хиннай. Районе «Госкомсельхозатехние» вІашагІъелла отряд яр тха колхозе самардийнаьъ болх беш. Шортта яр царга машинаш. Цкъаза шиъ-хьоъ тхона новкъостаца а йойтар. Цар ГІо даьделаре хІаНз долчох ах мара хурГдецаР аз айса чуийца ялат. Ше хьаьха хиннача «Серноводский» совхозе дІаяхай из отряд, балха хьалаш вІашІехьхьаьхара юхІхоза кулгалхоша йоахо ца ньыдаь.

Цунца цхьана, районе «Сельхозтехника» шоферашца ІаГІа, кхы тайна материалаш дІа-хьа кхуьъаш лел. юртбоаЧаш болхлоца этара сагоТагІа йолча хана. Цу колхоза ялат чуэца новкъостал даРа уж оарцаГІбаха йиш ящархьоГІ?

Ялат чуэца долаДьча хана дезаГІ гуЧаьаьнаьаЦ хьалъхьа тІаьхьожама группера цхьаккха car, наггахьа мара гаЦ колхоза профогр. Рьаьа бал механизатораш шоашта кхуьъаьъа кхачанна.

Лоацца аьлча, укхаза биЦбенна ялат чуэцаш бола нах. Царна юкъе яьрьача яхьы лерТІа итог а яц, мораьлкий материальнин белгалбахаш. Хьалъа тІаьхьожамхоех car ваЦ ялат чуэца, из ДІаккхуьъча новкъа, хьатта.

ТІаьхьожам да лоаттабарех боарамал даккхаГІа хьонх ялат, да оардаш дукха канаш дут хуэй тІа.

Тхо цу боахаме хиннача дийнахьа мара ДІаБодабаь бацар кІн-марс Кирова цІерагІча колхозе. Ялат 1858 гектара тІа да укхаза. Из чуэцаш 13 комбайн я хІанз. Уж лелаеш болча 36-нех 26 car кІн-марс ДІабаьъа новкъостал дара Карабулаевра промышленни предприятенчарх оарцаІЬаьыьхьа ва. Из дий а хаЦ, цхьабахьа, хьатьнь кхаьна ГІеттара во ДІаБодабІор цар болх. 12 гектара тІа во хьаьхаб муьх. ДІхьа каНаш ухх касарашта юкъе. КулгаЦца хьалохьа ца дича уж комбайнагара оарда а дуррдац.

— Уххаза хьаьа ГІуйрийна кІезиГ-дунха хьеьеЦаьар со, — йоах колхоза керттерча агронома Плиев Амира. — Цу юкъъа нийсаЛийтад из ГІа.

КІн-марса тІаьхьожам лаатабеш мело е йиш яц ДІаХо йодача хана колхоза кулгалдеш. Ший ДІаДахьа ялатах йоаССа-ярА арГІа хьатІаккхачанзаР комбайнера Чеботарев Петра. Цу юкъъ болх ца бен болх.

— ДІхьайтта комбайнагара ялат ДІаккхуьъаш ший машин мара ящар селхан. ХІарадер оГІара дукхагІа йиъ тонн мара ДІаЙхьа ший болаш а ящар. ДІудуьхьа цІъа дІахьоьш ший комбайнагара ящар хьаьнцадер цар. ХІаьта кхай тІара йда а яьа кхалехьа, хІаранне кІезиГІагІа йле, пхийта минут йоайора. Цу юкъъ пхи-яьлх комбайнийн бункерашца юзар ялатах. Из бахьан до лаьн ах ди ха йоайр селхан комбайнерех хІаранне, — йоах, комбайнера Моисеев Александра. — Из цецаре селхан, кІезиГІагІа даде кхуьъ а 80 гектар ялат чуэцаргІар оаха. Шин машинах совГІа еннаяле а, дикагІа даца гІулаьнх тахан а. Юкъъера лаьрХІача 25 — 30 минут йоаькх комбайнераша ялат ДІаДахьа машин е трактор ярга хьежаш.

— Кулгалдоех саг хиннаВаш шо долча тахан? — хаьттача:

— Бригадир-м худ укхаза хІара дийнахьа, — жоп делар Моисеева. — ЦхьаБахьа-да, колхоза партийн организацце секретарь селхан гучаъвьча денз кхы хиннаВаш, колхоза председатель ши ди хьалха хиннай. Районе «Госкомсельхозатехние» вІашагІъелла отряд яр тха колхозе самардийнаьъ болх беш. Шортта яр царга машинаш. Цкъаза шиъ-хьоъ тхона новкъостаца а йойтар. Цар ГІо даьделаре хІаНз долчох ах мара хурГдецаР аз айса чуийца ялат. Ше хьаьха хиннача «Серноводский» совхозе дІаяхай из отряд, балха хьалаш вІашІехьхьаьхара юхІхоза кулгалхоша йоахо ца ньыдаь.

Цунца цхьана, районе «Сельхозтехника» шоферашца ІаГІа, кхы тайна материалаш дІа-хьа кхуьъаш лел. юртбоаЧаш болхлоца этара сагоТагІа йолча хана. Цу колхоза ялат чуэца новкъостал даРа уж оарцаГІбаха йиш ящархьоГІ?

Ялат чуэца долаДьча хана дезаГІ гуЧаьаьнаьаЦ хьалъхьа тІаьхьожама группера цхьаккха car, наггахьа мара гаЦ колхоза профогр. Рьаьа бал механизатораш шоашта кхуьъаьъа кхачанна.

Лоацца аьлча, укхаза биЦбенна ялат чуэцаш бола нах. Царна юкъе яьрьача яхьы лерТІа итог а яц, мораьлкий материальнин белгалбахаш. Хьалъа тІаьхьожамхоех car ваЦ ялат чуэца, из ДІаккхуьъча новкъа, хьатта.

ТІаьхьожам да лоаттабарех боарамал даккхаГІа хьонх ялат, да оардаш дукха канаш дут хуэй тІа.

Тхо цу боахаме хиннача дийнахьа мара ДІаБодабаь бацар кІн-марс Кирова цІерагІча колхозе. Ялат 1858 гектара тІа да укхаза. Из чуэцаш 13 комбайн я хІанз. Уж лелаеш болча 36-нех 26 car кІн-марс ДІабаьъа новкъостал дара Карабулаевра промышленни предприятенчарх оарцаІЬаьыьхьа ва. Из дий а хаЦ, цхьабахьа, хьатьнь кхаьна ГІеттара во ДІаБодабІор цар болх. 12 гектара тІа во хьаьхаб муьх. ДІхьа каНаш ухх касарашта юкъе. КулгаЦца хьалохьа ца дича уж комбайнагара оарда а дуррдац.

— Уххаза хьаьа ГІуйрийна кІезиГ-дунха хьеьеЦаьар со, — йоах колхоза керттерча агронома Плиев Амира. — Цу юкъъа нийсаЛийтад из ГІа.

КІн-марса тІаьхьожам лаатабеш мело е йиш яц ДІаХо йодача хана колхоза кулгалдеш. Ший ДІаДахьа ялатах йоаССа-ярА арГІа хьатІаккхачанзаР комбайнера Чеботарев Петра. Цу юкъъ болх ца бен болх.

— ДІхьайтта комбайнагара ялат ДІаккхуьъаш ший машин мара ящар селхан. ХІарадер оГІара дукхагІа йиъ тонн мара ДІаЙхьа ший болаш а ящар. ДІудуьхьа цІъа дІахьоьш ший комбайнагара ящар хьаьнцадер цар. ХІаьта кхай тІара йда а яьа кхалехьа, хІаранне кІезиГІагІа йле, пхийта

ХЬИНАР АЙДАЬ КЪАХЬЕГА

Ужк деношка КПСС обкома политически просвещене ЦІаГІа хилар Нохч - ГІалгІайен Іоаьх, комбайнера Моисеев Александра. — Из цецаре селхан, кІезиГІагІа даде кхуьъ а 80 гектар ялат чуэцаргІар оаха. Шин машинах совГІа еннаяле а, дикагІа даца гІулаьнх тахан а. Юкъъера лаьрХІача 25 — 30 минут йоаькх комбайнераша ялат ДІаДахьа машин е трактор ярга хьежаш.

— Кулгалдоех саг хиннаВаш шо долча тахан? — хаьттача:

— Бригадир-м худ укхаза хІара дийнахьа, — жоп делар Моисеева. — ЦхьаБахьа-да, колхоза партийн организацце секретарь селхан гучаъвьча денз кхы хиннаВаш, колхоза председатель ши ди хьалха хиннай. Районе «Госкомсельхозатехние» вІашагІъелла отряд яр тха колхозе самардийнаьъ болх беш. Шортта яр царга машинаш. Цкъаза шиъ-хьоъ тхона новкъостаца а йойтар. Цар ГІо даьделаре хІаНз долчох ах мара хурГдецаР аз айса чуийца ялат. Ше хьаьха хиннача «Серноводский» совхозе дІаяхай из отряд, балха хьалаш вІашІехьхьаьхара юхІхоза кулгалхоша йоахо ца ньыдаь.

Цунца цхьана, районе «Сельхозтехника» шоферашца ІаГІа, кхы тайна материалаш дІа-хьа кхуьъаш лел. юртбоаЧаш болхлоца этара сагоТагІа йолча хана. Цу колхоза ялат чуэца новкъостал даРа уж оарцаГІбаха йиш ящархьоГІ?

Ялат чуэца долаДьча хана дезаГІ гуЧаьаьнаьаЦ хьалъхьа тІаьхьожама группера цхьаккха car, наггахьа мара гаЦ колхоза профогр. Рьаьа бал механизатораш шоашта кхуьъаьъа кхачанна.

Лоацца аьлча, укхаза биЦбенна ялат чуэцаш бола нах. Царна юкъе яьрьача яхьы лерТІа итог а яц, мораьлкий материальнин белгалбахаш. Хьалъа тІаьхьожамхоех car ваЦ ялат чуэца, из ДІаккхуьъча новкъа, хьатта.

ТІаьхьожам да лоаттабарех боарамал даккхаГІа хьонх ялат, да оардаш дукха канаш дут хуэй тІа.

Тхо цу боахаме хиннача дийнахьа мара ДІаБодабаь бацар кІн-марс Кирова цІерагІча колхозе. Ялат 1858 гектара тІа да укхаза. Из чуэцаш 13 комбайн я хІанз. Уж лелаеш болча 36-нех 26 car кІн-марс ДІабаьъа новкъостал дара Карабулаевра промышленни предприятенчарх оарцаІЬаьыьхьа ва. Из дий а хаЦ, цхьабахьа, хьатьнь кхаьна ГІеттара во ДІаБодабІор цар болх. 12 гектара тІа во хьаьхаб муьх. ДІхьа каНаш ухх касарашта юкъе. КулгаЦца хьалохьа ца дича уж комбайнагара оарда а дуррдац.

— Уххаза хьаьа ГІуйрийна кІезиГ-дунха хьеьеЦаьар со, — йоах колхоза керттерча агронома Плиев Амира. — Цу юкъъа нийсаЛийтад из ГІа.

КІн-марса тІаьхьожам лаатабеш мело е йиш яц ДІаХо йодача хана колхоза кулгалдеш. Ший ДІаДахьа ялатах йоаССа-ярА арГІа хьатІаккхачанзаР комбайнера Чеботарев Петра. Цу юкъъ болх ца бен болх.

— ДІхьайтта комбайнагара ялат ДІаккхуьъаш ший машин мара ящар селхан. ХІарадер оГІара дукхагІа йиъ тонн мара ДІаЙхьа ший болаш а ящар. ДІудуьхьа цІъа дІахьоьш ший комбайнагара ящар хьаьнцадер цар. ХІаьта кхай тІара йда а яьа кхалехьа, хІаранне кІезиГІагІа йле, пхийта

А. ШУМКОВ,
халхьа тІаьхьожама Суйженски районин комитета инспектор.
Э. ТОМАЧЕВ,
цу района «Знамя труда» газета болхло.
М. ХАМАТХАНОВ,
тха спец. корр.

КЕРДА СКВАЖИНА

КПСС XXVII съезда сийленца накъаьвоаккхаш балаьнча Старогрозненски бурув тохара балхІй управленне кхъьъегамхоша бурув тохара лаг бетта плАн ханалхьа ихоаьаьа а яь, планаа совГІа техаа бІаььш метраш бурув.

ДІхьайтталагІча пятилетна заданеш хІанаьа кхоьлшъьаьа пиъь бригада я управленче, хьалъььй 5 бурувдетга установка планагІа йоаГІарин ихоъ мара йоацаЧа. Цу юкъъа ихоьй 130 эзар сахьаьт электроэнерги, 500 тонн металл, хьаьегама оьсарде лаккъеннай планагІа йоаГІачул 22,4 процент.

Кхьаьта лаккъ хьоьхамаш хиларца белгалбьаьнай В. Шавцова кулгалду бурувдетгарий бригада. Цо ший ди хьалха эксплуатуде бинеш № 729 йола тІехьІсарга скважина. Цун проектни кІоаргал 5800 метр я.

А. ТИЩЕНКО.

ІАНА КИЙЧЕ

Самарийнахьа КПСС Нохч - ГІалгІай обкомо хилар партийни, советски, профсоюзни болхлой, организацейн ведомствийн **кулгаахой** 1985 — 1986 шерашка гуйран-Іан заманга кийчо йра дешах йола совещани.

Гулбенниарашта хьалхашка кхьамаьл дир НГІАССР Министрий Совета председателна заместителна К. С. Салтаханова. Цо белгалдаьккхар, дІадахача Іай жилищно-коммунальни боахама балха тІа, промышленни предприятешта, Нохч - ГІалгІайен городашца а юрташка а бахача наха йІоьхал, аьлаьтеГІ-зоьнерги, газ, хий лоаттадеча цІенхаштта ихоачамбоаьцарашца хилна хилар. Цу тайнара хІама дІаахо йолаьа хана хуррІоапаш, таханне доагІача тайнара Іана кийчо е еза.

Іана кийчо мишта ю дийцар НГІАССР жилищно - коммунальни боахама министра У. А. Арсиуаева, КПСС Грозненски райкома шоллагІча секретара С. Х. Денеева, «Грозненфть» яхача производственни объединене генеральни директора Ю. А. Ходжимурадова, совещани дакъа лаьцна кхьчар.

Бухсоцщан кхьамаьл даьча КПСС Нохч - ГІалгІай обкома секретара Е. В. Тумсоева белгалдаьккхар, энергетически обеьнташ, жилищни фонди коммунальни боахамн Іана ийнчбеш йола мероприятеш чанхъхара цахаддаш тІаьхьожам лоаттабе бесан хилар. ЦоагІье еза доагІра - энергетически ресурсий кхом барен рационально пайда эцарен режим.

«Грозненфтеорсгинтез» объединене генеральни директора Х. А. Хаджимурадова, совещани дакъа лаьцна кхьчар.

Бухсоцщан кхьамаьл даьча КПСС Нохч - ГІалгІай обкома секретара Е. В. Тумсоева белгалдаьккхар, энергетически обеьнташ, жилищни фонди коммунальни боахамн Іана ийнчбеш йола мероприятеш чанхъхара цахаддаш тІаьхьожам лоаттабе бесан хилар. ЦоагІье еза доагІра - энергетически ресурсий кхом барен рационально пайда эцарен режим.

«Грозненгеологразведка» объединене генеральни директора Ю. Х. Гереева, «Грозненгеология» объединене генеральни директора Ю. Х. Гереева, «Грозненгеолого

ПАРТГРУППАШКА—ОТЧЕТАШИ ХОРЖАМАШИ

БАЛХАХ ДОГ ЛАЗАШ

Тахан Малгобекерча хьалашка дуккаГІа мехдаьта даккхар керттерча даькъе капитальнои лаьттан кІалел скважиннаш тоаьрг болхх тийша да. Из кхета а деш хІара бетта, квартало шоай балха планашн ПаийІа сецналистическеи лаьттаьрчашкаьсте, хьІнар кхо ца деш кхьаьгаш хьабоаГІа «Малгобекнефть» НГДУ скважиннаш тоаьрг.

Мехдаьта доахаращца цхьана пар ВІаштІехьдьаьнчарг городе мехдаьта даккхара стабилизацои е, вешта аьлча, мехдаьта даккхара боарет ца дІаІо лоа ца болийташ соцабе. ХІаьнз укхаза доаккхача мехдаьттах ах гарттадар лаьтта кІалхара скважиннаш тоаьча бригадаша Іунал деча къаьнача карагано - чоирака ТІоанашкарча скважиннаша луш да. Толаме кхоачашца ца бригадаІа уж шера хьалхарча ялх бетта скважиннаш тоаьра декхараш а.

ХІаьта а уж денойца хинача лаьтта кІалхара скважиннаш тоаьрий партийни группа собране керттера теркам ІІабойІташ, гІулакех доІ лаьаш дийтар цоай ВІаштІехьа ца доалаш дисарех, болх тоабара наькъаьх.

Партийни группа балха отчетах доклад яьлча партийни орга А. М. Поплутина, собране къамаьлаш даьча коммунисташ эггара хьалха белгалдаьккхар дерригача толамий ДІоаГІа къаьхьгІама дисциплина йолга, из чІоаГІьара дукхадар даьдале а, из телхаеш моттигаш хиннилга.

ТІаьлилар диза чаях ца доаккхаш, коллективна хьалхашкара бехктонхам кхета ца беш болча лаьтта кІалхара скважиннаш тоаьгІ ненда ца ІІаьтІехьа: сокъе болча кагирхой учет елга тоаьлаьд, бюро заседанеш хан-ханнаьха чанхІонаьрг, ниІа корта боа ца пиш дувнилга Іалаьлдаьд. Из бахьан долаш айденнад комсомольцийн пропагандина юкъе оцдаГІа даьхьа доаьдеш. ЦхьаН юкъа нІеинг-духха дийнбенна хиннга кагирхоша юкъера болх Л. К. Головина ПІаьхьаьна, ца кхаьдогаш хІоа кхо мелбалдийтаб. Кагирхой политдепшар лерттІа ІІаштІехьдьаьчкхаьд. Иолаш ца художественни самодеятельность, спортивни болх отгабара деш хІама дац.

КІезина сагото еш хиннаб болхлой бетта, салоІама хьаьа даьр тоаьра. ДІаХо ІІодача хана а хаданна йоаьхо е ший дарба делга дИнаГІа оттадаьра. УгІахоша гІулакех даьра культура лаьхьара, медицини техника эргальхьха тоаьра. ХІаьта из ІІалашдаьра партгруппас де энарех дувнин ІІаьстта белгалдаьккхар коммунистий хьинар ДІаХо айдинза дарцдоаьилга. Цу хьаьхьаьа партгруппа шийтаьра мелад гойташ хиннилга коврда функциональни диагностика заведующи пов. Фоменко хьоьхавича. Дисциплина гуччаьхь телхаеш воІа из іохатоха ца могаш йисай корпуса а больница а партгрупинадеш, из пошата хьалха даьлаьр. Цу гІулакхаша тоаьгІ ІІодаьдаьр коллективера морально - психологически хьалаьл, унахоькарен цар гаргарча наьгарен ухх лотІьмаьш кІезиГІенна, аьлар доклад яьлча партгрупорга А. Н. Волосатаев.

Цу дерригче тешаьу цар комуниститаша кортера дешаш шоай теркама юкъмоттигаш доаттадаьен хиннга хиларах, Бакъда, гІулакех гаьнна цох доаьлаш дац. Партгруппа цох хуьлда дІа ма хиларга кІезиГІа пизи хьинарн ІІаьхитад тІаийю решенеш кхоачашъяра. ниІтькала дола дешаш боьхьоьгІалга даьхара парте тлеиний теркам боаГІача бесса тІаберабарга. Корпуса а больница а лорана, медперсонало Іаьлаьмте дуьхьа де деза КПСС ЦК июньсхи (1983 ш.), апрельсхи (1985 ш.) Пленумий решенеша ма яххара организаторскеи кхетам болаьрен боьх эргабаьккха тоабеш, республика хьаьгамхошта доарХІамечча дешаех даьца ечА лекционнои пропагандина юкъ оцдаГІа даьхьа доаьдеш. Цхьаьн юкъа нІеинг-духха дийнбенна хиннга кагирхоша юкъера болх Л. К. Головина ПІаьхьаьна, ца кхаьдогаш хІоа кхо мелбалдийтаб. Кагирхой политдешар лерттІа ІІаштІехьдьаьчкхаьд. Иолаш ца художественни самодеятельность, спортивни болх отгабара деш хІама дац.

КІезина сагото еш хиннаб болхлой бетта, салоІама хьаьа даьр тоаьра. ДІаХо ІІодача хана а хаданна йоаьхо е ший дарба делга дИнаГІа оттадаьра. УгІахоша гІулакех даьра культура лаьхьара, медицини техника эргальхьха тоаьра. ХІаьта из ІІалашдаьра партгруппас де энарех дувнин ІІаьстта белгалдаьккхар коммунистий хьинар ДІаХо айдинза дарцдоаьилга. Цу хьаьхьаьа партгруппа шийтаьра мелад гойташ хиннилга коврда функциональни диагностика заведующи пов. Фоменко хьоьхавича. Дисциплина гуччаьхь телхаеш воІа из іохатоха ца могаш йисай корпуса а больница а партгрупинадеш, из пошата хьалха ІІаьхьожаьма группас дуккхаза хьалхадоаьхан хиннга доаІаше а. ХІаьта из балха ІІехьавуьларах, гІулакех талмаста леладарах докладчина цу отделенне ІІаГІ марта боаьрг ІІодача комуниста медсестрана Е. М. Разумеца бехн дІаГІаьлилга гІертІадга ниІса дарХІа даГІаш. Заведуюше отчетгара партийни с профсоюзни собране боьхьоьнца ладийГІа даларе гІулакех кхьиЙа тайпара хуьрдар. ца дарца аьлча, аьлхха балхх гІулакех лоарХІаме ийІа ца іеш, биззаьча боараме устаьнн декхаран хьоачашдарах КПСС ЦК ваенний сотрудника ладувгІнІа уьхаза тІоаГІеннадаьр.

ТІаьккха лаьхе мел дийІа іхоачашбоаьрашца ІІІадаьрга МаьрІа наькъашт дар коммунисташца белгалдаьхьараш?

А. А. Наумочкина — рентгенологически отделене заведующее: Ер сашца болча соах-карча собране енна критически замечанеш, предложеннш тахан ца хьаьхаеш йитар хаьрнаьхьа да. ДІаХо ІІодача хана уж чІоаГІа теркаме оца еза. Хан-ханнаьха а лерттІа ийчдеш а арадувлаш пенцезташ, тоаьсе оьа тоаьтара аттаташ.

Е. М. Разумеца — медсестрас. хьехамчас: Бай, коммунисташ, декхарийІа да воаьшкара дина хьоьхаьх гоІбаьрца ненде ниьк лувцарбоаьш кагирхоша хкетам бала, ца боккхаГІчар эозийча гІулакхаша мутІаьхьа. Цамоотоп болчарга госпитализаци яра, дарба делга тоадара бакъаьхьа хуьрга халача унахоьнта ІІаьлатаьн хьаьхьастайой.

Партгрупорга ІІа іоха а А. Н. Волосатая хержар.

С. МАЙСИГОВ.

Стахановски болама 50 шу дузаш

ДАЙ ГІУЛАКХ ДІАХОХУХЬ

ХІаьта заводе стахановски болам ДІаболабелар нуьнеца Г. Светличие къаьхьгаме ресордгара.

1935 шера сентябре цо нормаГІа 3,5 долото хьаде дезаш хиннча метте, хьадир 15,5. Из почин хьаллаьцар ДІаГІа ІІІаьрга нуьнеца, цу ТІеХьаГІа кхьиЙа сецной болхлоша а, ХІара ди белгалдоалар къаьхьегама рекордашца. Болхьонца турпалча къаьхьегашца ІІоашкара масалаш а гойташ хьалха болхлой Догаев, Хороший, Новодзинский, Иодис, Сущенко, Тонаев.

«Стахановски болама юкъеьлдаш, аз дош ду, хІара дийнаьха беш боа болх, хьабар тІеХдика а долаш, 200 процентаьл кІезинГІа ца бе. Цул совГІа, из ший цу эггара лоацаГІча ханашка цхьан гаг формовщина професси Іомае». «Красный молотовец» газета гаьзетаГІа ІІІаьрга ІІІаьрга ІІІаьрга

Халкъа тІахьожам

Моттигера хоамаш

«Малгобекнефть» мехнадьттен гаш йоаккхьа управление № 1 йолча цеха производства таронаш хьагучаккхар, мощностех пайда нйбар, цхьа барх хьуттат дарш мишта вІашТехьлаьн кхад хьожаш хилар дукха хьаьжйоаццаш шоай лаьсаде Малгобенски районе халкъа тІахьожамна комитет.

Из доШ дувцаш белгалдаьккхар цеха кулгалхошца цу гІулакхаьшца йоагІаш йола йоаккхо ца елга. Йолча таронех бинза пайда нйбаш. Из деррига а вова оагІорхьара Іатікъ мехидаттеи газ ян яккхара.

Цеха коллективо план кхоачашйол а мехидаттра доаккхаш дукха зе ду. Хіара дийнахьа тайп-тайпарча бахьанех сайца латт дукхагІойла сиваннашш. Хіаьта уж кхоачамбоацаран дІадахарра ханнахьа де дезар дац. Тесса леладу кхаьнача фонда сиваннашта капитальна а льаттан яІал а ремонт еш, уж йоа болх бе йолаелийтар.

«Малгобекнефть» НГДУ № 1 йолча цеха начальника Б. Ахриевна цІенхашта бехк баьб уж кхоачамбоацаран нийсдаІийтарх. Иштта цеха кулгалхошта хьалхадьккхад цеха болх тоабара цар лерттІа новкъостал де дезийла.

* * *

Назрановски АТП лерттІа учет лелаяц автотранспорта балха, доагора - хьекха материалаш дІаахийтара.

Назрановски халкъа тІахьожама комитет хьекача гучадаьлар, путевой листаш массехк дийнахьа хьалъеш хилар, цар тІа каст-каста дІаяъьш транспорт лела маршруташ. Гаражера арахьоала а чувоагІа а ха, спидометра показанеш, дІаахан юхедисан бензин водителаш шоаш маршруташ дІа а хьадеш, нийчьо путевой листаш. Уж ханнахьа дІачуттелан. Хіаьта дІачуннарашта юкъе дукха нийслу йоазош тоадаь моттигаш. Товарно-материальни хІамашта учет лелаяра нагахьа мара хьаьхонхан товарно - транспортни накладненна. Еха е пломба оттаяьнаш йола спидометраш латта автомобилаш балха ара ца йоалийташ социалра дІадехараш кхоачашдеш дац.

Автотранспортаца заказчика гІулакхаш дарах законагІа ца доагІаш 2000 сом нйца моттиг нийсьеннйай. Водителашта доагІачул дукхагІа 300 сом алапш деннад, цхьаькха бахьан а доацаш предприяте баланса тІера дІадаьккхад кхо эзар литр бензин. Кхоачашдьча балхех дІадахийта доагор путевой листаша та белгалдаькхан, хІаьта шоаш дІаденнер цунна тІера дІадоаьккх. ДоагІачул дукхагІа доагор доадарах а е хила йиш йоацаш цунна кхом барах а анализаш яц.

АТП балха та белгалдаьккха кхоачамбоацаран нийслу предприяте кулгалхой оагІоргаььара тІахьожам ца хилдарехи цар доагІор хьа ца дерахарх. АТП директора заместитель нов. Мациева автомобильни транспортага эффективни пайда нйбайтара тІахьожам доаттабг.

Предприяте халкъа тІахьожама группо (председатель Т. Султыгов) эсала бу болх, кІезига йоаккхо ю автотранспорта эффективность ланхьара долча деша, могийт дь доаца балхаш дьадаьа яхаш, еш йола приниснаш.

Приниснаш ярах, цхьаькха бокъо а йоацаш доагор тІера дІадахарах строги выговор ьйЙ АТП директора заместителе М. Мациевна. Цул совгІа, паччахьалкхенна дьа ес кІезиг - дукха хоаметтаотдара цунна 180 сом гІод техад.

ЦІенхашта бехк а доаккхаш, АТП директора Б. Бархаевна тІадилладу ц гІулакхашта чІоагІга тІахьожам доаттабар.

«Тарскийн совхоза центральни хьатта хьагІаьчча тоьеЛ гаьна волаш біарг тІаоот уггаза хьаьтеха доаллеча хоза нийчьдаьна плаката. Цхьа гІир ца ІІ-боббеш хьувкъам чуэца тІахьех цо: «Автомашина кузов чуя цхьан метра тІа 15 фийг іобуЖаш хилча, сахьвт цо нІкъ дІаьна 50 килограмм кІа доаддерда», ядадьд цу тІа. Боахаме болх беш мел болча берригача нийсе уйле тІаьеттаЙ пятилетка тІехььарча шера хьувкъам ший ханнахьа, цІена чуйла баккхара.

Цу плаката хьалхашка водителаца хьамаьл деш бар механикаш. Цар хьостайир комбайнашкара яьт хьатта хьаьвзаргдола маршруташ, хьежар хІара машина кузов мишта тоаьй, хийра моттигаш йий. Совхоза машинаш ала дІаьна доацаш дика кнйчьаьр. Цхьабакъ-да, «Сельхозхимия» объединенера новкъостала кьхкарашта яьцар. Масала, водителта М. Мадашева телмастра кнйчьаьр ший автомобиль. Из біаргдайарх халкъа тІахьожама группа поста. Цо хьадийкар машина дерттІа совеллга.

Массанена а хоа цу посто ца зувш цхьаькха тІаьна дусергдоацІига. Боязаш ба цу посте чубогІа маз: совхозе экономист Т. Медведев, комбайнер Ш. Хаджиев, водитель А. Бучаев. ТІедилла гІулакх тешаме чаьхдоаккхаш маг ба уж.

Хьалха санна укх шера а дика кнйчьаьннай халкъа тІахьожамхой ялат чуэца. Ялаташ мишта кхоач хьожаш кхашка гІолла чакхбаьлар, центральни хьатта хилар. Ала йиш ящар массанахьа деррига а кнйна дар, ялат ший ханнахьа а цІена а чуэца да дезар дацдер. ТІахьожамхой оарцагІбаьлар кхоачамбоацаран дІадахара.

Халкъа тІахьожамхой массехкхаза хилар хьувкъам чуэца техника кнйчьаьн боаккхаш комбайнеран болча а. Уггаза терраьм тІабаЙийта хьежар машина кнйчьаьннан дІаьхьийна. Йий. ДІадехача шера цу тайпара доаца кхоачамбоацаран хилар бахьан долаш дукха ялат доаддеш моттигаш хиннай. ТІахьожамхоша хьадийкар берригача водителаш шоай машинашка гата чуДиллар.

Иштта бьча балхех баркат дьлар. Хьувкъам чуэца болалелеьча центральни хьатт кнйча ер ялат хьатІаэца, товьр ялат цІендеш йоло техника, Іалашдьдар эшаш мел дар.

...Ена хьаэттар кердача хьувкъама ялат а дахьеш йоагІа хьалхара автомашина. Хіаьта из цІей ма дийІ Иштта из дДаЙе а, ТІахьожамхой хьожача гучадаьлар ялатах дукха ча доаллаш хилар. Из мишта кнйсденнад хьаьа «хай-тІа бакар ТІахьожамхой. Уггаза гучадаьлар брак хилярах бекне комбайнерашца В. Гребенников, И. Кагерманов хилар. Дозорнеца хьадийкар цоаЙ агрегаташ дерттІа тоаелга, цу тайпара доа хІама кхы ца хилийтар.

ДагГара тохаблча а боахаме корадинзер ялат а кнйца йолхаче машинаш Іогітаьуьса гаташ. Цудухьа тІахьожамхоша хьадийкар кузовашца сох хьал ца юзилга. Совхоза водителаша цаО ьаннача бесса ду из гІулакх. ЦІабакъда «Сельхозхимия» объединене водителех бехк баккха боагІа. Тоннаж дуггаГІа хийитар дуьзе, тІех а уэийташ, бетт цар шоай машинаш, нажьаьгІа іомехкаш дукха ялат доеш моттигаш ер. Царца хІаранеца кьамаьл хилар. Водитаеша кхетадор хьалъа рузька кхоа бе безилга, хІанз уу тайпара хІама хилаг укхаза.

Совхозо хІанзле 500 гектара тІера ялат чуийлад, цІен а дех, складешка дІаоттадьа 150 тонн кІа. Хьувкъам чуэца бакъхача уу толамах дикка даьхьа доаелл хьалхьа тІахьожамхой. Тешаме латт уж шоай поте.

Т. ДИКАЕВ.

ТЕШАМЕ ЛАТТ ПОСТЕ

Массе хІаман бала кхоач

Грозненски «ВАЗ-а» № 4 е«А» йолча цеха жестянщик Ю. Забаев йоккха опыт йолаш, коллективе дикагІа доаркІаш вола болхло ва. Массаза а тІехдика кхоачашца доаькър кийчдеш цунна шийга тела заказаш. Хьаьнала кьъхьагамхо юстара латташ юкъарча гІулакха а. Из херрада цуха цеха халкъа тІахьожама группа ченалла. Хіаьта ший общественни декгар бехкторкхаьнна хилийташ кхоачашдеш ю.

СУРТА ТІА: Ю. Забаев (ьардехьа) кхоачаьна жестянщика Ш. Йицуркаева бьча балхага кхоачашдеш.

В. ИЛИЗАРОВА сурт.

НАХА ГІО ДЕШ

Грозненски района «Пригородный» совхоза кьонгІа йола доаркІа Магомадова Зайнап — халкъа тІахьожама кертерна группе чеен. Тхо шу совгІа маса дьаьнадеш цун.

Ферма коллективо дика чаккхьаьккхад хьалхара ах шу. Паччахьалхенга шура йоаккара план 103 процент кхоачашьлаЙ.

ЦІабакъда, дукха ха яц из ферма тІехьлосачарна юкъе хиннй. Хайра шура лацар доаханна, лоха дар наьха алапеш, цхьабола доаркаш, скотникаш балха хьаьха тІехьабусар, хьайбашта доаттІача бесса гІулакх дацар, моака да яха машинаш ца йоаГІаш говра, кхийнаш цІендеш йола система болх ца беш соцар е мехдойка йохар.

З. Магомадовас директор волча а яха дош хоадам боллаш оттадир: маца товлургболаш ба ферма болх, уж кхоачамбоацаран нийсдаЙитарах жоп нурдгар малав? Болх бе безам боацаш массехк саг вар, яхаш паччахьалхен планаш кхоачаш це еш іе йиш яц вай, аьлар цо.

Иштта дош оттадьчул тІехьаГІа оарцагІбаьлар кулгалхой. Цхьаболчарна выговораш техар, хІаьта мастер - наладчик балхара дІаьаьккхьар. Цун метта хьийца Бикбаев Салман дика болх беш ва. ТІанз сеца паттац мехдойка, транспортераш. Хьайбашта муж хьатІаьккхьа лаьрхІа автомашина хьожийр ферма.

Новкъосташта хьалхашца цІий ца езарГІоцаш ше дика болх беш я Зайнап. Ялх бетта хІара кхоабача іаттагара 1460 килограмм шура яьккхай цо. Бакъдер аьлча, ферма ба кхы а латкаГІа хьокхамаш гойта доаркаш. Амма, Э. Магомадовас леладу доахан эсалагІа да, хІаьта цо ух шийна лайна эьа а йийеда.

ХІанз Зайнапа болх кхы а тІакхийтаб. Совхозе ма могга доаькър кийчдеш боахк. Ферма кое хьеду дика аьла арГІаш, сенажех дуэаш латт кІоагаш, дукха ха яллаьсьа кийчье болургбІа сиЛос.

ХІанз хьаьстта біарг тІалоаттабе безаш гІулакх да доаькъар кийнделга. ХІана аьлча, из ца дича ІаН замалаьхе шура кІеЖигІургьа. Цудухьа ший балхе ца мункъе хи массаза а доаькъар кийнделраьта юкъе йоаккх Зайнапа. Мел кнйчьъ йол цун балхах даьнна беркат а да ала йийи я. Ахка юкъе мара кхаьчьа доце а хьийбаш чулоаттаду помещеннаш Іана кнйчьаьр бокъах укхаза. ТІанза мичачьаьрна хьаргьгъ гІишлон материалашГ Укхаза а юстара латташ Зайнап. Эшар іалашдьь баллаьца совхоза кулгалхой биташ.

— Тоъел ха я аз цунца болх бу, — йоах ферма бригадира С. А. Юсупова. — Массе хана цецьуьл со иштта цун хьинар хилерах, наха гІо де цун низ дІаькхачарх. Ший гІулакха уйла яьлъьа наька уйла іо цо.

Х. ДАЧАЕВ,
тха штате воаца корр.

Республика халкъа тІахьожама комитете

БЕХКТОКХАМЕ ЭЗАБ

Нохч - ГІалгІай АССР халкъа тІахьожама комитете дийнад «Халкъа боахаме ав-тотранспортах пайда эцара эффективность лаьхьарах, автомобильни транспортаца мовхьаш діа-хьа кхучьхьа приниснаш яра дуьхьара коьсам чІоагІбарах, доагора - хьанхара материалаш іоРаелга Іалашдарах» болА КПСС ЦК-н СССР Министерий Советен совнан хоачашбара «Чечингсельстрой» треста бечА балхагара цІенхашта тарча кхоачамбоацарех долА дош.

Треста гучадьаьнад. «Чечингсельстрой» треста кулгалхоша (управляющо Х. М. Ахматукаев, цун заместитель О. С. Жунаев, керттера бухгалтер М. М. Цинцаев), иштта цар доал деча оргаНизацИнна лаьхе белгалдьаьккха сонан кхоачашбера доккхаш ца дегга. ТрестЕ хьахехлладаш мовхьаш діа - хьаькхьхьача приниснаш ца хилийтара ешш хьал, доагІаьна тайпара кІоаьсам, доаттабГІ ца зулама духьала. Тохкам бьча цхьаьттаНех цхьанца а предприяте лелаяц автомобилАй белха, доагора - хьанхара материалех пайда эцара дешаш тохкилга тоадара доагІаш дар даш, кхоачашдьча транспортни балхашта лерттІа тІахьожам доаттабГІ ца лоаттабГІ треста керттера бухгалтера М. М. Цинцаева.

Эсала болх бу халкъа тІахьожама группаша, йоагІаш йола терІо яц автомобильни транспортах дикагІа пайда эцара дешай, ца дьа балхаш діаьзадира, доагор совгІа дІаахийтара, лечььдарца кьовсам доаттабГІ.

КПСС ЦК-н СССР Министрий Советен совнан кхоачашбара доагІаш дар ца дарах, тІахьожам доаттабеш доагІар хьадеккаш ца хиларах, треста чуйоагІча оргаНизацинна приниснаш хиларах, доагора - хьанхара материалаш лорелга Іалаш ца дарах «Чечингсельстрой» треста управляюще заместитела О. С. Жунаевна строги выговор і енна, бетта доагІа алаш кІаьхьоаеш начет а ЙЙ.

Транспортни балхашта боагІаш йола тІахьожам ца лоаттабарах, автомобильни транспортаха доагора - хьанхара материалехи пайда эцара дешаш тахара. ЙолА ешаш лелаьгІа, «Чечингсельстрой» треста керттера бухгалтера М. М. Цинцаева строги выговор і енна, цунца ешаш ца хьадоаттаНа, дьаьхе хьаметтаоттадара бетта доагІа алаш кІаьхьоаеш начет а ЙЙ.

Назрановски Ахмой-Мартановски, Шалински, Веденски, Ленински районни халкъа тІахьожама комитеташта тІадилладу «Чечингсельстрой» треста доаькъна болх беча шоай транспортта тІахьожам ца лоаттабеш мовхьаш діаькхьаьчА йоккхий приниснаш ца хилийтА «Чечингушавтотранс» объединене, Назрановски АТП, Грозненски транспортни предприяте, НГІАССР «Госпимсельхозтехника», Ахмой-Мартановски, Шалински, Веденски МРО, «Сельхозавтотранса» Грозненски автотранспортни предприяте кулгалхой бехктокхаме озара доаькъ ца доаькъ-да.

ЙОАККХО ЯРГА ХЬЕЖЖА

«Шура — Іатта метта тІа йоаьл», «Іатта да халкъа кица. Цудухьа таХан хьайбай боахаме кертера йоаккхо доаккар кийчдара ю. Цхьаькъда, ваХаро хьа ма хьокхара, шортта доаккар Іалашдарах далац ГІулаьхьа. Из дика хила деза. Цу гІулакха эш чуийца доаккар ца талхийтар, цунна дерттІа доаккар, учет цІенхашта лелаяр. Хіаьта цу мел долча дешашта, ер керттердар да, вож доадам боагаш хІама да, аьина, кьеста а да деш, цхьатарра йоакхо еча хьайбаьн массаса а диза хургда.

ТІаьнна мишта йоаккхо ю ду деннштА Назрановски районе цхьадолча боахамашка? Цунга хьожаш халар тхо уж денощка.

«40 лет Октября» яхача совхоза шурий комплексе. Йоа дІачуьалча эггара хьалха біарг ТІаотт доаХан чуловат тадеча цхьан корпуса ца хьаьтеха доаллача сохуна. Цо Іладех: «Хьайбаьн делаДераш Кхоа бесл, хьурмат деш дІаахийта доакхар?»

Тхоай таронашца а хьежа, оаха кararча шера тІаийнад доккхий социалистически деккар — хІара кхоабаЧа Іаттагара 2800 нИограмм шура йоаккх, — йоах комплеска начальника А. Тимурзиева. — Хіаьта цхьабола доаркаш хІаналеьхьа цу хьокхарА кхаьчаб, Юнъера ДІалаьрхІача хІара доаркас 1550 килограмм шура я ьяькхай хІара кхоабаЧа Іаттагара хьалхара ах шера. Тахан хІара Іаттагара 10—11 килограмм шура йоаккх цар. Цу толамга коллективе кхоачаьлр дика доакъар да.

Укхаза дикагІа оагІоргаьхьа хупшамаш хиннилга хьаьхокхаш дар ГІулакхан. Таханарча дийнахьа шурий комплекса лаьрхІа йоагаьаьккхо доаькъар. СиЛис, сенаж кнйчьаьча хаза кхьаьстта йоаккхо йир цун технологи нийсса лелаьра. Дукха ца йоаццаш хиннача НГІАССР юрта бесарна министерства специалисташа чешалдир из деррига хьежийр ьрьсолаГІа хьежийтара. Цунна, дуьне, цунга хьежжа лакха хургьа хьайбай продуктивность а.

— Массаза а санна, дукхьшка хьокхаш йола людерна аьла лаьрхІа хьокх, — дуеш А. Тимурзиева. — Тхо а дагахьнадар из ле. Цхьа бакъда, хаотТахо щий коррективеш юкъеЙолайийр. Каст-каста доГІаш дезка доладелар. Цудухьа, хьаьхенха улла людерна таЛхарйІоалаьр. Тамиха кхидола доаькъар дІа а тохаш, лоаццача хана (8—10 дийнахьа) из сенажан силосан лаьрхІа іоаГІаша чуеллар оаха.

Зе дьаьлрий цоХ боахама? Далаьзар. ДоаІаша ца а йоаийташ, цунах керда йолча хана. ТІехлика силосн сенажки кнйчйар. Цул совгІа, хоза енача хІара минутах бинза пайда эца ваШтІехьдаьлар. Иштта из даь ца хуьдаьрх, тІехьлаГІа цунах доаЛаьнг іоаргІолаш йоа е хургьа. Хіаьта, ала деза, йоли кнйчьаьра месячнИца ца йоаьнга а кхоачаьнЬе укхаза кІрИГІдьаьнИГІа.

Кхаьстта йоаккхо іо боаЛаьне доаькъра учет лелаяра. Мойрда ала мегаргда, доаккар лечььдара деррига нийсьаьш укхаза дІаьхьаьГІа. Доаккар тІа ма детте а кхий тІера хьалдаьхьа мацнИ ца йоаГІаш. Цул тІехьаГІа силос е сенаж чуйоллача тІехьа тІаьхьаьчча тІаьхьа а тараза тІа йоаккх. Цу шинна а моттиге тараза тІа латт спецнаЛисташ. Цу гІулакха царна нийсьоаГІ деш, тІаьхьаьлан доаттабеш ца хьалъьа тІаьхьаьлан ГІулакхашца ГІулаьхьа. СиЛис, сенаж кнйчьаьча хана кхьаьстта йоаккхо йир цун технологи нийсса лелаьра. Дукха ца йоаццаш хиннача НГІАССР юрта бесарна министерства специалисташа чешалдир из деррига хьежийр ьрьсолаГІа хьежийтара. Цунна, дуьне, цунга хьежжа лакха хургьа хьайбай продуктивность а.

— Массаза а санна, дукхьшка хьокхаш йола людерна аьла лаьрхІа хьокх, — дуеш А. Тимурзиева. — Тхо а дагахьнадар из ле. Цхьа бакъда, хаотТахо щий коррективеш юкъеЙолайийр. Каст-каста доГІаш дезка доладелар. Цудухьа, хьаьхенха улла людерна таЛхарйІоалаьр. Тамиха кхидола доаькъар дІа а тохаш, лоаццача хана (8—10 дийнахьа) из сенажан силосан лаьрхІа іоаГІаша чуеллар оаха.

Зе дьаьлрий цоХ боахама? Далаьзар. ДоаІаша ца а йоаийташ, цунах керда йолча хана. ТІехлика силосн сенажки кнйчйар. Цул совгІа, хоза енача хІара минутах бинза пайда эца ваШтІехьдаьлар. Иштта из даь ца хуьдаьрх, тІехьлаГІа цунах доаЛаьнг іоаргІолаш йоа е хургьа. Хіаьта, ала деза, йоли кнйчьаьра месячнИца ца йоаьнга а кхоачаьнЬе укхаза кІрИГІдьаьнИГІа.

Кхаьстта йоаккхо іо боаЛаьне доаькъра учет лелаяра. Мойрда ала мегаргда, доаккар лечььдара деррига нийсьаьш укхаза дІаьхьаьГІа. Доаккар тІа ма детте а кхий тІера хьалдаьхьа мацнИ ца йоаГІаш. Цул тІехьаГІа силос е сенаж чуйоллача тІехьа тІаьхьаьчча тІаьхьа а тараза тІа йоаккх. Цу шинна а моттиге тараза тІа латт спецнаЛисташ. Цу гІулакха царна нийсьоаГІ деш, тІаьхьаьлан доаттабеш ца хьалъьа тІаьхьаьлан ГІулакхашца ГІулаьхьа. СиЛис, сенаж кнйчьаьча хана кхьаьстта йоаккхо йир цун технологи нийсса лелаьра. Дукха ца йоаццаш хиннача НГІАССР юрта бесарна министерства специалисташа чешалдир из деррига хьежийр ьрьсолаГІа хьежийтара.

Производственный опыт

Социализма мехкашка

Керттера белгало—стабильность

Болгаре вахача хана хайра сона мехка гІолла чакъдоалаш Благоевградерча бувзаьна техника комбинате хІалъхІа доаГа, бакъда, сона меттадаЬар цига сайна цкъа Риге бІаргадайначоа тара дар гург ма дий, вьина. ХІаьта из щита хилар. Г. Димитрова цІерагІча бувзаьна техника комбинате специализацин ю В. И. Ленина цІерагІча ВЭФ ахача ринцин производственни объединене юкъейоаГІар санна продукци арахецарГйелаш. ХІаьта комбината генеральни директор-та Христов Николаца къамаьл дешГуча ма даллара цхьаЬола изделеш ІаІаш тарра хиларх а доацш, болгарский советски предприятийаьхача бувзаьмех дар къамаьл.

Комбината чуйлаГІа пхи завод. ХІаьта ІІштта ха яьннача гІолла Іилма-техкана институте е лерхІа производство деГІайолаьлярг ларда изделеш арахецарг йолаш бапа. Советски документацеГІа хьаеш йоІа телефонни релеш, юртабоахкама предприятешта лаьрхІа йоІа диспетчерски аппаратурен юртаьта лаьрхІа 50-тергаа 200-нета кхаччалца номерашца йоІа координатни система автоматически телефонни станцеш — ІІштта яр укх тІехьаьрча шерашца арахецаш хиннна комбината продукци. Благоевградераьн марка тІелатта изделеш ІІ-ерех керттера яр Советски Союз, ухьаза дІаухийт экспортна лаьрхІача продукце пхе даьхьах кхо даьхьа. ХІаьта продукцеГІа ІІ-ерех ІІ-ерех ІІ-ерех